

PLANFÖRSLAG

Planförslaget omfattar 30 LIS-områden kring 11 sjöar och vattendrag. Dessa är Björken, Fåsjön, Färvilen, Grecken, Lindesbysjön, Norasjön, Rastälven, Saxen, Vikern, Åsbosjön och Älvlången.

Behovet av landsbygdsutveckling kan tillgodoses inom flera olika områden kring de utvalda sjöarna och vattendragen, men inverkan på strandskyddet bedöms bli minst inom de föreslagna LIS-områdena. Inom LIS-områdena bedöms åtgärder kunna ske utan att strandskyddets syften åsidosätts. LIS-områdena utgör sammantaget endast en begränsad del av de strandområden inom kommunen som omfattas av strandskydd.

Älvlången

Inom de utpekade områdena kan nya bostäder byggas samt nya och befintliga verksamheter för friluftslivet och turismen utvecklas. Kommunen bedömer att dessa åtgärder kan bidra till att långsiktigt upprätthålla serviceunderlaget och ge positiva sysselsättningseffekter i kommunen samt angränsande kommuner.

Utifrån kommunens bostadsförsörjningsplan och vision, att år 2030 vara regionens mest attraktiva boendekommun med 13 000 invånare, bedöms det i strandnära lägen finnas ett behov av ca 500 nya bostäder för permanentboende samt ytterligare bostäder för fritidsboende.

Kommunen bedömer att strandskyddets syften kan tillgodoses långsiktigt trots de lätnader som föreslås i planförslaget. LIS-områdena är lämpliga för utvecklingen av landsbygden samt är av sådana slag

och omfattning att strandskyddets syften fortfarande långsiktigt tillgodoses.

LIS-områdena bedöms ha liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften i och i närheten av kommunens tätorter. Vidare finns det fortfarande god tillgång till strandområden för allmänheten och förutsättningar för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet inom kommunen, både på land och i vatten. Sammantaget bedöms planförslaget innebära att det långsiktiga skyddet av stränderna upprätthålls.

För de utpekade LIS-områdena följer en beskrivning samt planeringsförutsättningar och rekommendationer för föreslagen utveckling.

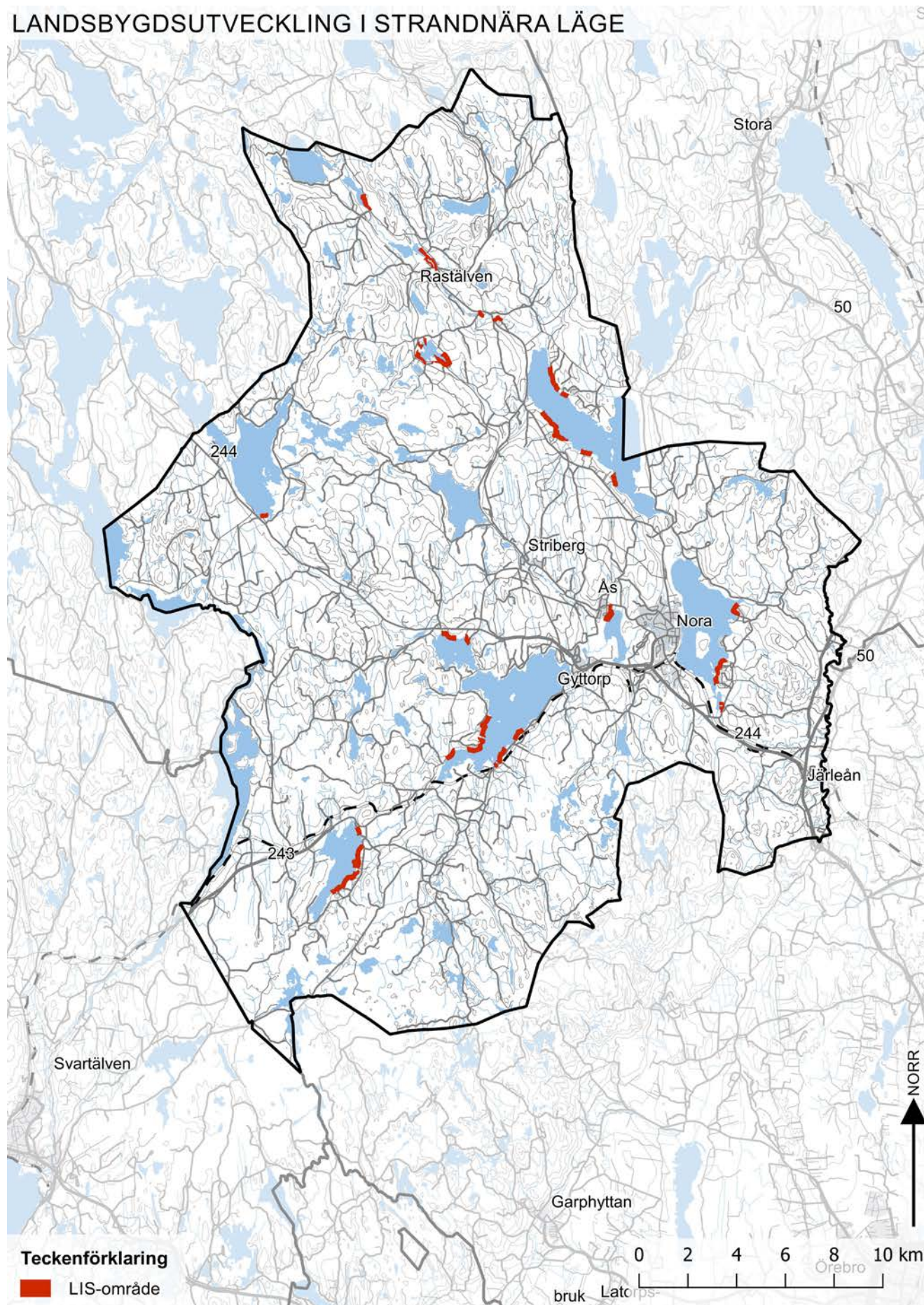
Generella rekommendationer

Inom eller i närheten av de utpekade LIS-områdena kan det utifrån de vattennära lägena finnas möjliga fornlämningar, övriga kulturhistoriska lämningar, okända fornlämningar och föroreningar, risk för höga vattenstånd, dammhaverier, stranderosion samt ras- och skredrisk. Vidare kan det finnas värdefulla livsmiljöer och arter som inte har identifierats i den översiktliga naturvärdesbedömningen. För de LIS-områden som påverkas av dämning finns övre dämningssgränser. Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning ska detta klargöras. Dessutom ska fri passage, där det är möjligt, säkerställas inom de utpekade LIS-områdena. Därtill ska passager, mellan den nya bebyggelsen och ner till strandlinjen, säkerställas inom de större LIS-områdena.

Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov ska bebyggelse och byggnadsverk, i enlighet med 2 kap. 6 § PBL, utformas och placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan. En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får, enligt 8 kap. 13 § PBL, inte förvanskas.

Inom LIS-områdena ska även ny bebyggelse anpassas till Bergslagen, topografin, landskapsbilden, utblickar och befintlig bebyggelse för att påverkan på landskapet ska bli så liten som möjligt. Vidare

LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGE

TÖP LIS-OMRÅDEN FÖR NORA KOMMUN

bör ny bebyggelse placeras, utformas och kulörmässigt anpassas till platsen. Dessutom är utformning och grundläggning av den nya bebyggelsen, liksom markarbeten och fastighetsstorlek viktiga faktorer för att anpassa bebyggelsen till landskapet. Byggnadernas grundläggning bör anpassas till platsen och sprängning samt utfyllnad bör undvikas i möjligaste mån. Mycket ljusa färger eller blanka ytor på ytterväggar och tak ger en skarpare och mer kontrasterande verkan. Större glaspartier medför snarlik effekt dagtid samt ett omfattande ljusflöde kvälls- och nattetid. Hänsyn till detta ska tas vid efterföljande planläggning och lovgivning.

Björken (Nyhyttan)

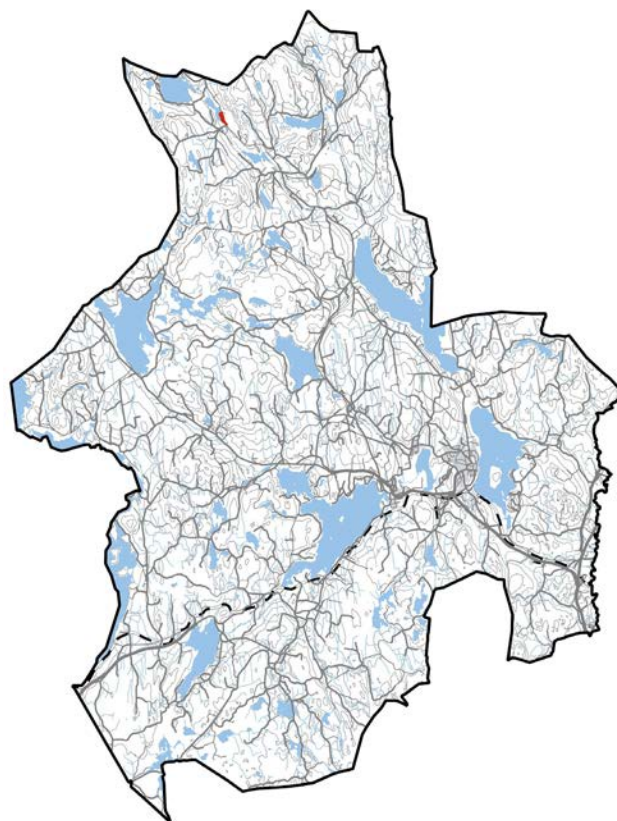
Strand-skydd	Meter strand-linje	Meter LIS-område	Antal LIS-områden
100 m	ca 4 600 m	ca 700 m	1

Allmän beskrivning

LIS-området ligger i den norra delen av kommunen vid Björken, ca sju kilometer från Järnboås. Området nås enklast med bil eller buss, via länsväg 767 som sträcker sig genom området. Inom området finns busshållplats. Offentlig och kommersiell service finns närmast i Järnboås och Hjulsjö.

Björken

Inom området finns ett antal friliggande enbostadshus utmed länsväg 767. Landskapet är kuperat och sluttar ner mot Björken.

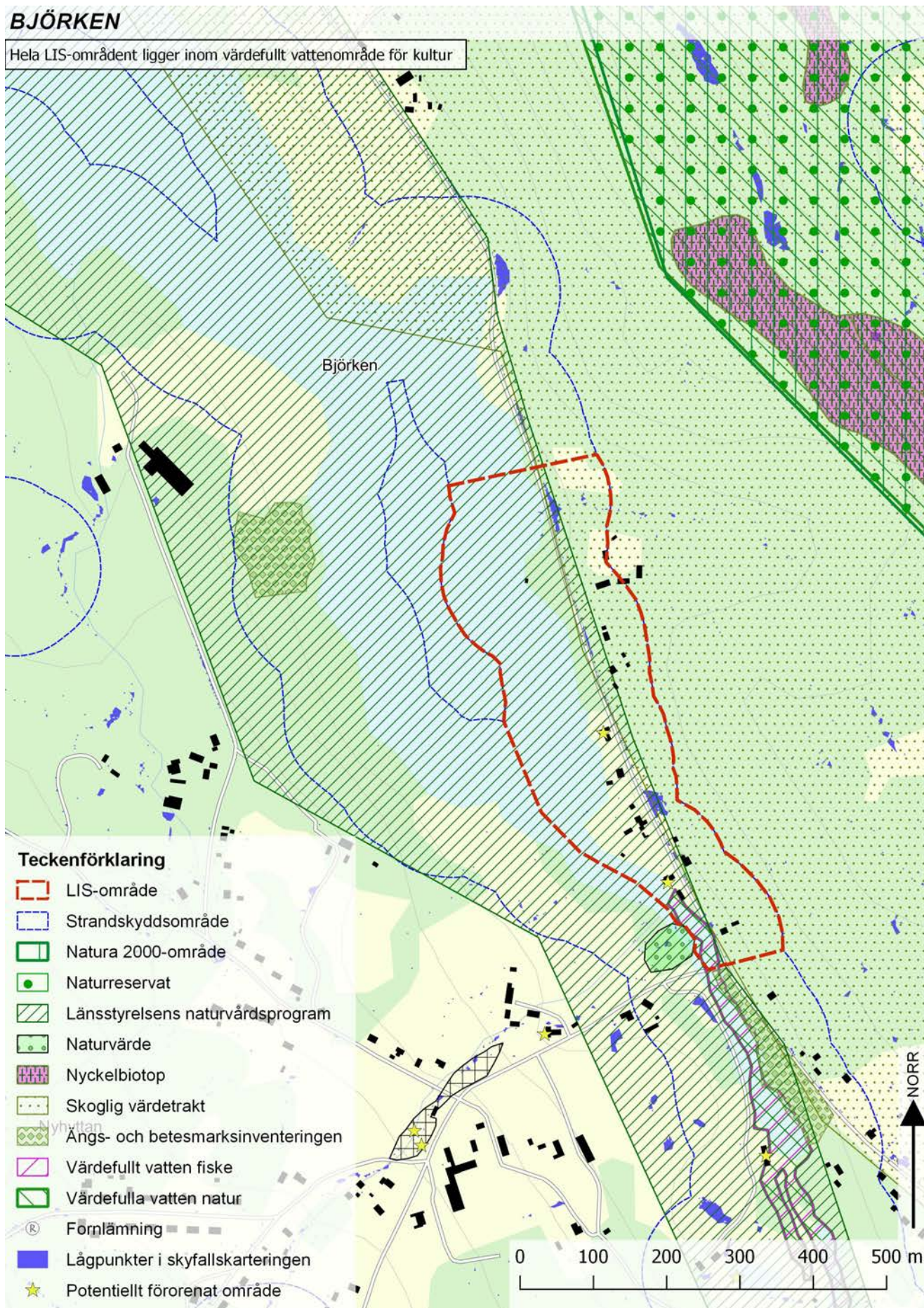
LIS-området är inte detaljplanlagt och omfattas inte av några områdesbestämmelser.

Enligt SGU:s översiktliga jordartskartor utgörs jorden inom LIS-området av morän och berg. Vidare betraktas all mark inom LIS-området som s.k. fastmark enligt SGU:s översiktliga fastmarkskarta. Utifrån detta bedöms LIS-områdets totalstabilitet som tillfredsställande.

Områdets syfte

Syftet med LIS-området är att möjliggöra nya bostäder. Detta bedöms långsiktigt kunna bidra till att upprätthålla och stärka serviceunderlaget i kommunen, framförallt i Järnboås men även i Hjulsjö.

Inom området bör nya bostäder främst uppföras på den östra sidan av länsvägen med utsikt över sjön. En mer lantlig bebyggelsestruktur med exempelvis mindre grupper om två till tre bostadshus med tillhörande komplementbyggnader bör eftersträvas. Nya bostäder bör främst uppföras i form av frilig-

gande enbostadshus där en tomtstorlek på minst 2 500 kvadratmeter bör eftersträvas. Väster om vägen möjliggörs för gemensamma bryggor.

Landskapsbild

Landskapet kring Björken är kuperat och består i framförallt norr av öppet, brukat landskap samt i övrigt av skog. Längs sjöns östra sida löper länsväg 767 och i sydväst, nära sjön, återfinns ett tiotal byggnader. I norr och väster återfinns även ett par gårdsmiljöer och några hundra meter norr om sjön ligger byn Björkborn. Söder om sjön ligger byn Nyhyttan.

Landskapet utgörs som helhet av de varierat öppna och bebyggda ytorna samt de mer slutna och skogsbeklädda ytorna. Bebyggelsen består dels av äldre gårdar och torp med byggnader klädda med rödmålad träpanel och sadeltak beklätt med tegel samt dels av nyare bostadsbyggnader och fritidshus. Området är mycket naturskönt. Olika färger och material förekommer på ytterväggar och tak, men har ingen dominerande inverkan.

Riksintressen

LIS-området omfattas inte av några områden av riksintresse enligt 3 eller 4 kap. MB. Däremot finns ett Natura 2000-område, Erikaberget, öster om LIS-området. Hänsyn behöver tas till riksintresset. En utveckling inom LIS-området bedöms dock inte medföra åtgärder som kan påtagligt skada Natura 2000-områdets natur- och kulturvärden.

I övrigt finns inga områden av riksintresse enligt 3 eller 4 kap. MB i närheten av LIS-området som bedöms kunna påverkas.

Miljökvalitetsnormer

Enligt VISS uppnår Björken i dag måttlig ekologisk status och inte god kemisk status. Detta beror bl.a. på att sjön är påverkad av vandringshinder.

Gemensamma lösningar föreslås att anordnas för dricks- och spillvatten. Vidare föreslås att dagvatten omhändertas och renas på ett betryggande sätt innan det når recipienten. En utveckling inom LIS-området bedöms därför inte påverka förutsättningarna för att uppfylla gällande miljökvalitetsnormer.

Naturmiljö

Runt Björken gäller generellt strandskydd på 100 meter.

Öster om LIS-området ligger Erikabergets naturreservat med bl.a. en nyckelbiotop.

Stora delar av LIS-området ingår i ett område utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram, *Rastälven*. Älven rinner in i en bred och delvis skarpt markerad dalgång som domineras av ett öppet kulturlandskap. Dalgången med älven är en tilltalande och för Bergslagen typisk landskapsbild.

I anslutning till LIS-området finns ett område med naturvärden enligt Skogsstyrelsens klassificering.

Hela LIS-området ligger inom en skoglig värdetrakt, *Rastälven-Nittälven-Svartälvens barrskog*, som består av barrblandskog.

Området gränsar också i söder till ett område utpekade i ängs- och betesmarksinventeringen.

Delar av Rastälven är ett värdefullt vattenområde för fiske och natur. Den södra delen av LIS-området ingår i det utpekade området.

Enligt den översiktliga naturvärdesbedömningen finns inga naturvärden inom LIS-området som är så höga att de har naturvärdesklassats.

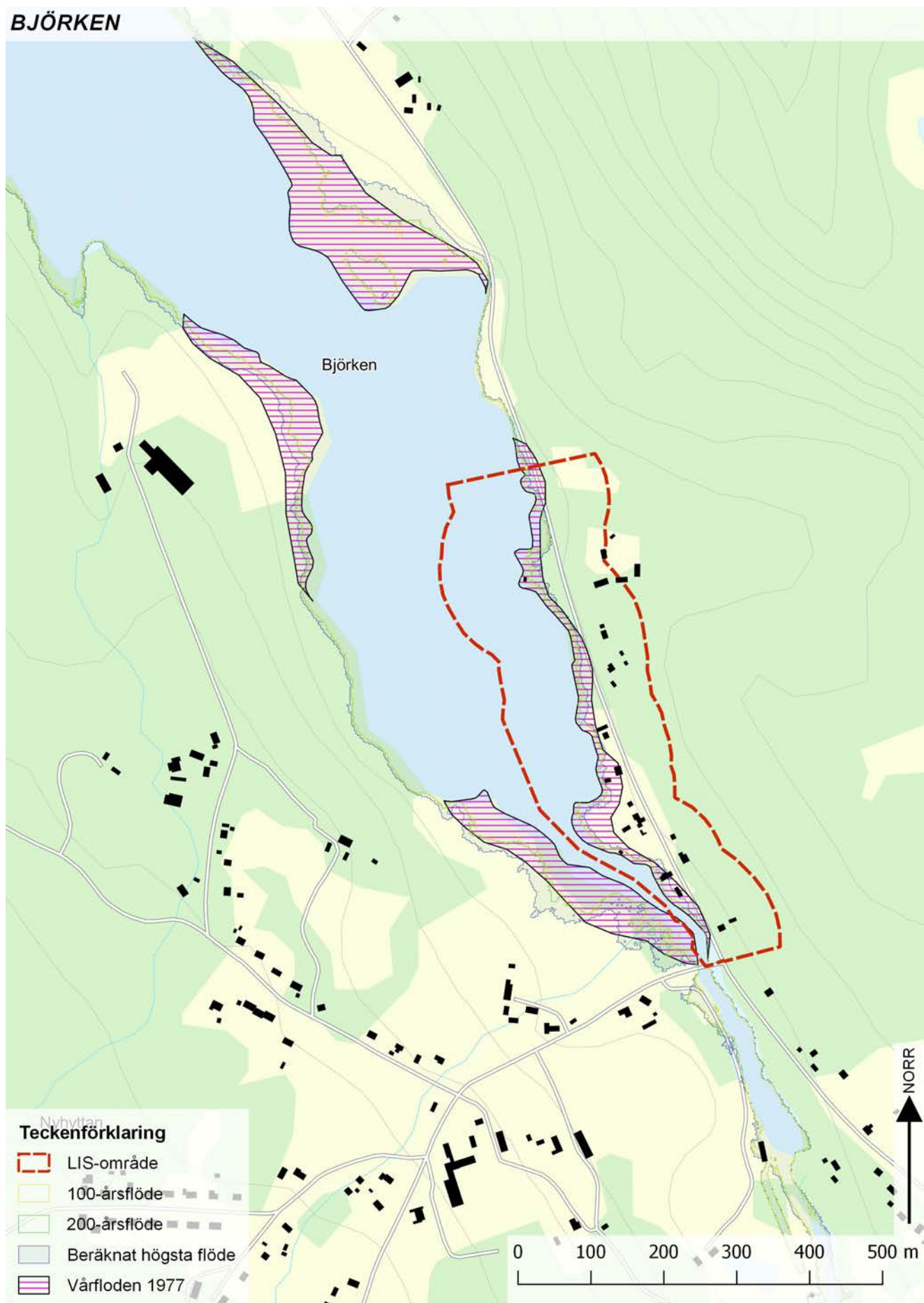
En utveckling inom LIS-området bedöms inte påverka utpekade naturmiljöer negativt. Hänsyn behöver dock tas till naturreservatet, länsstyrelsens naturvårdsprogram, området med naturvärden, nyckelbiotopen, ängs- och betesmarkinventeringen samt de värdefulla vattenområdena.

Kulturmiljö

Enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök finns en fornlämning inom den södra delen av LIS-området. Fornlämningen utgörs av ett vägmärke i form av en milstolpe. Rastälven är ett värdefullt vattenområde för kultur.

I övrigt finns inga kända kulturvärden eller kulturmiljöer inom eller i anslutning till LIS-området, utöver generella värden i landskapsbild.

TÖP LIS-OMRÅDEN FÖR NORA KOMMUN

Rekreation och friluftsliv

De rekreations- och friluftslivsvärden som finns inom LIS-området är främst kopplade till de stigar som finns inom området samt det vattenburna friluftslivet.

Allmänhetens tillgång till stränderna är begränsad vid de befintliga friliggande enbostadshusen. I övrigt är tillgången till stränderna god. En utveckling inom LIS-området bedöms inte påverka allmänhetens tillgång till stränderna negativt. Nya bostäder med tillhörande kommunikationer och eventuell anordning av bryggor bedöms snarare kunna öka tillgången.

Teknisk försörjning

LIS-området är inte anslutet till de kommunala ledningsnäten och ligger heller inte i närheten av kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning samt spillvatten. Inom området finns i dagsläget enskilda lösningar. Dagvattnet inom LIS-området omhändertas i dagsläget främst lokalt genom markinfiltration. Ny bebyggelse inom LIS-området bedöms inte kunna anslutas till de kommunala ledningsnäten. Här ska istället gemensamma lösningar eftersträvas.

Strömförsörjning, fiber och 3G finns inom LIS-området.

Miljö, hälsa och säkerhet

Enligt länsstyrelsens skyfallskartering finns ett fåtal lågpunkter inom LIS-området.

Inom LIS-området finns två potentiellt förorenade områden som inte är riskklassade. Inom området fanns tidigare verkstadsindustri utan halogenerade lösningsmedel samt en drivmedelsanläggning.

Delar av LIS-området ligger inom riskområde för höga vattenstånd, klimatanpassat 100- och 200-årsflöde samt beräknat högsta flöde, enligt länsstyrelsens översiktliga översvämningsskartering från år 2019. Vidare ligger delar av LIS-området inom områden som översvämmades vid vårfloden år 1977.

Rekommendationer

En utveckling inom LIS-området bör ske genom planläggning och upphävande av strandskyddet.

Vid planläggning behöver hänsyn tas till de generella rekommendationerna samt:

- landskapsbilden,
- Natura 2000-området,
- naturreservatet,
- länsstyrelsens naturvårdsprogram,
- området med naturvärden,
- nyckelbiotopen,
- ängs- och betesmarkinventeringen,
- de värdefulla vattenområdena,
- fornlämningen,
- vatten- och spillvattenlösningar,
- lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- potentiellt förorenade områden,
- risk för höga vattenstånd,
- buller från större vägar, och
- markradon.

Lindesbysjön och Rastälven (Järnboås)

Strand-skydd	Meter strand-linje	Meter LIS-område	Antal LIS-områden
100 m	ca 6 000 m	ca 1 200 m	1

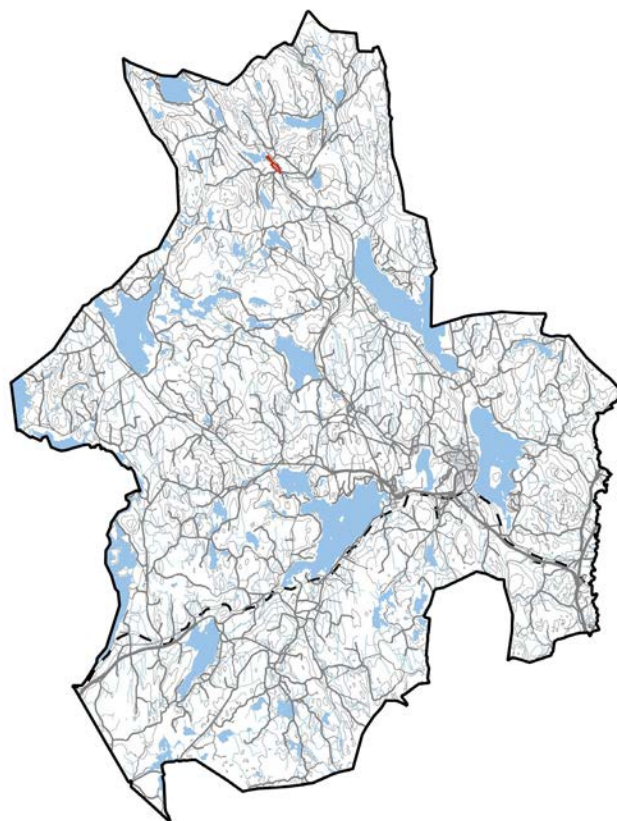
Allmän beskrivning

LIS-området ligger i den norra delen av kommunen vid Lindesbysjön och Rastälven, i Järnboås. Området nås enklast med bil eller buss, via länsväg 767 som sträcker sig öster om området. Från länsväg 767 finns anslutningsvägar till området. Offentlig och kommersiell service finns närmast i Järnboås.

Inom LIS-området finns en del av bebyggelsen som utgör Järnboås med bl.a. Järnboås skola och lanthandel. Marken norr om bebyggelsen består i huvudsak av jordbruksmark. Den västra delen av området är mer kuperad och innehåller enbart något enstaka friliggande enbostadshus.

Delar av LIS-området är detaljplanelagt och omfattas av en detaljplan.

Enligt SGU:s översiktliga jordartskartor utgörs jorden inom LIS-området av morän, lera-silt och torv. Vidare betraktas delar av marken inom LIS-området som s.k. fastmark enligt SGU:s översiktliga fastmarkskarta. Majoriteten av marken inom LIS-området betraktas dock inte som fastmark. Utifrån detta bedöms LIS-områdets totalstabilitet till viss del som tillfredsställande. Totalstabiliteten för majoriteten av marken inom LIS-området bedöms dock inte som

tillfredsställande, varför de geotekniska förutsättningarna behöver bedömas eller utredas vidare.

Områdets syfte

Syftet med LIS-området är att möjliggöra nya bostäder. Detta bedöms långsiktigt kunna bidra till att upprätthålla och stärka serviceunderlaget i kommunen, framförallt i Järnboås.

Inom LIS-området bör nya bostäder främst uppföras längs befintliga vägar, med utsikt över sjön och älven. Nya bostäder bör främst uppföras i form av friliggande enbostadshus där en tomtstorlek på minst

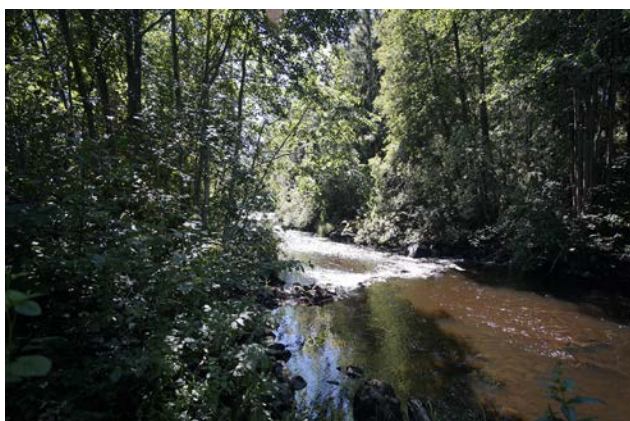
TÖP LIS-OMRÅDEN FÖR NORA KOMMUN

1 000 kvadratmeter bör eftersträvas eller i form av flerbostadshus, parhus och radhus.

I sjön och älven möjliggörs för gemensamma bryggor.

Landskapsbild

Landskapet kring Lindesbysjön och Rastälven är kuperat och består i öster, norr och söder främst av ett öppet, odlat landskap. I övrigt är landskapet skogsbeklätt. Längs sjöns östra sida löper länsväg 767. Ett hundratal meter från stranden, främst i norr, ligger på flera platser runt sjön gårdsmiljöer och bostadshus. Cirka trehundra meter österut, med utsikt ned mot sjön, ligger byn Lindesby som ingår i ett riksintresse för kulturmiljövården. Söder om sjön, vid mynningen till Rastälvens fortsättning, ligger byn Järnboås med både äldre och nyare bebyggelse.

Rastälven

Landskapet utgörs som helhet av de varierat öppna och bebyggda ytorna samt de mer slutna och skogsbeklädda ytorna. Bebyggelsen består dels av äldre gårdar och torp med byggnader klädda med rödmålad träpanel och sadeltak beklätt med tegel samt dels av nyare bostadsbyggnader och fritidshus. Området är mycket naturskönt. Olika färger och material förekommer på ytterväggar och tak, men har ingen dominerande inverkan.

Riksintressen

LIS-området omfattas inte av några områden av riksintresse enligt 3 eller 4 kap. MB. Däremot ligger Järnboås - Finnshyttan – Lindesby nordöst om LIS-området. Järnboås - Finnshyttan – Lindesby är av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB. Hänsyn behöver tas till riksintresset. En utveck-

ling inom LIS-området bedöms dock inte medföra åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

I övrigt finns inga områden av riksintresse enligt 3 eller 4 kap. MB i närheten av LIS-området som bedöms kunna påverkas.

Miljökvalitetsnormer

Enligt VISS uppnår Lindesbysjön och Rastälven i dag måttlig ekologisk status och inte god kemisk status. Detta beror bl.a. på att de är påverkade av vandringshinder.

Ny bebyggelse inom LIS-området bedöms kunna anslutas till de kommunala ledningsnäten, när beslut om verksamhetsområde har tagits. Vidare föreslås att dagvatten omhändertas och renas på ett betryggande sätt innan det når recipienten. En utveckling inom LIS-området bedöms därför inte påverka förutsättningarna för att uppfylla gällande miljökvalitetsnormer.

Naturmiljö

Runt Lindesbysjön och Rastälven gäller generellt strandskydd på 100 meter.

LIS-området ingår i ett område utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram, *Rastälven*.

Norr om LIS-området finns områden med naturvärden.

LIS-området ligger i anslutning till en nyckelbiotop och ett biotopskyddsområde. Norr om LIS-området ligger en skoglig värdestrakt, *Rastälven-Nittälven-Svartälvens barrskog*, som består av barrblandskog samt områden som ingår i ängs- och betesmarksinventeringen.

Rastälven är ett värdefullt vattenområde för fiske och natur. Delar av LIS-området ingår i det utpekade området.

Enligt den översiktliga naturvärdesbedömningen finns inga naturvärden inom LIS-området som är så höga att de har naturvärdesklassats. Inom LIS-området finns dock värdeelement, i form av åkerholmar och ett dike vilka omfattas av det generella biotopskyddet.

TÖP LIS-OMRÅDEN FÖR NORA KOMMUN

En utveckling inom LIS-området bedöms inte påverka utpekade naturmiljöer negativt. Hänsyn behöver dock tas till länsstyrelsens naturvårdsprogram, områdena med naturvärden, nyckelbiotopen, biotopskyddsområdet, ängs- och betesmarksinventeringen, de värdefulla vattenområdena samt värdeelementen.

Länsstyrelsen anser att den norra delen av LIS-området som utgörs av obebyggd jordbruksmark med biotopskyddade objekt ska utgå. Se vidare i utlåtandet och länsstyrelsens granskningsyttrande.

Kulturmiljö

Enligt länsstyrelsen kan det finnas okända fornlämningar inom LIS-området. Vidare är Rastälven ett värdefullt vattenområde för kultur.

I övrigt finns inga kända fornlämningar, enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök, kulturvärden eller kulturmiljöer inom eller i anslutning till LIS-områdena, utöver generella värden i landskapsbilden.

Lindesbysjön

Rekreation och friluftsliv

De rekreations- och friluftslivsvärden som finns inom LIS-området är främst kopplade till det vattenburna friluftslivet och de mountainbikeleder som finns inom samt i anslutning till området.

Allmänhetens tillgång till stränderna är begränsad vid den befintliga bebyggelsen inom LIS-området. I övrigt är tillgången till stränderna god. En utveckling inom LIS-området bedöms inte påverka allmänhetens tillgång till stränderna negativt. Nya bostäder med tillhörande kommunikationer och eventuell anordning av bryggor bedöms snarare kunna öka tillgången.

Teknisk försörjning

Delar av LIS-området är anslutet till de kommunala ledningsnäten och ligger delvis inom kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning samt spillvatten. Dagvattnet inom LIS-området omhändertas i dagsläget främst lokalt genom markinfiltration. Ny bebyggelse inom LIS-området bedöms kunna anslutas till de kommunala ledningsnäten, när beslut om verksamhetsområde har tagits.

LIS-området ligger i närheten av Yxsjön, Lindesbys grundvattentäkt som utgör ett vattenskyddsområde som förser Nora kommun med vattenförsörjning. Hänsyn behöver tas till vattenskyddsområdet.

Strömförsörjning och 3G finns inom LIS-området.

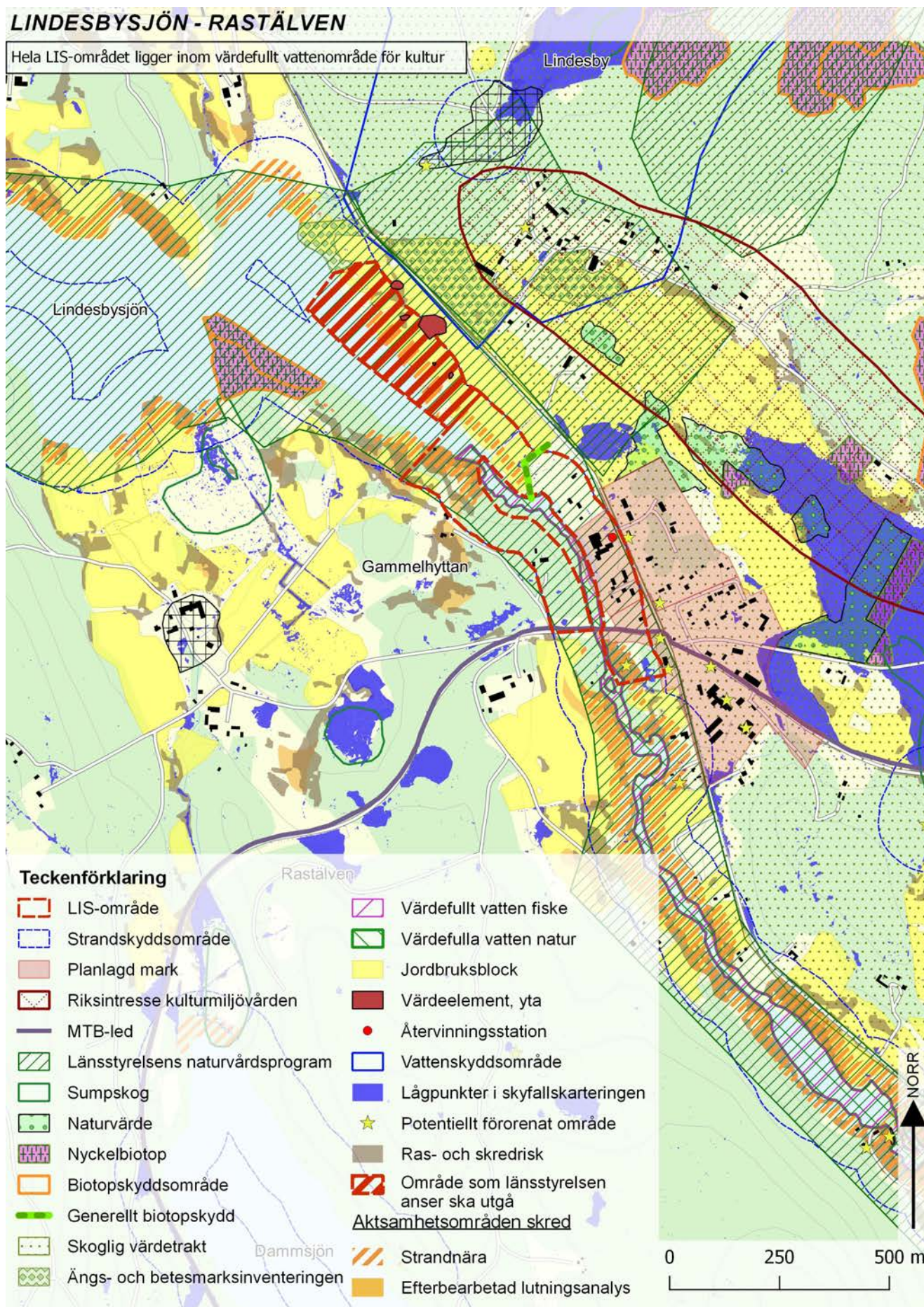
Miljö, hälsa och säkerhet

Uppströms LIS-området ligger Nyhyttans kvarndamm vid Nyhyttan. Dammen är i dagsläget inte klassificerad i någon dammsäkerhetsklass. Detta medför att det finns risk för dammhaveri och att konsekvenserna vid ett dammhaveri behöver bedömas eller utredas vidare.

Enligt länsstyrelsens skyfallskartering finns ett fåtal lågpunkter inom LIS-området.

Inom LIS-området finns ett potentiellt förorenat område i riskklass två (stor risk för människors hälsa och miljön). Här fanns tidigare ett järn- och stålmanufaktur och slaggvarp. Vidare finns sju inte riskklassade potentiellt förorenade områden i närheten av LIS-området. Verksamheter som förekommit här är SPIMFAB, drivmedelshandling, betning av säd, avloppsreningsverk samt järn- och lättmetallgjuterier. Utöver dessa potentiellt förorenade områden finns ytterligare ett potentiellt förorenat område i riskklass tre (måttlig risk för människors hälsa och miljön) i närheten av LIS-området. Här fanns tidigare ett sågverk som bedrevs med dopping. Förorenings-situationen medför att det, enligt länsstyrelsen, kan komma att krävas undersökning och eventuellt åtgärder inom LIS-området. Detta kan innebära omfattande kostnader, både i tid och pengar.

Delar av LIS-området omfattas även av ras- och skredrisk. Vidare utgör delar av LIS-området områden med förutsättningar för skred i finkorniga

jordarter, aktsamhetsområden. Förväntade klimatförändringar, med bl.a. ökad nederbörd och förändrade flöden, ökar ras- och skredrisken.

Delar av LIS-området ligger inom riskområde för höga vattenstånd, klimatanpassat 100- och 200-årsflöde samt beräknat högsta flöde, enligt länsstyrelsens översiktliga översvämningsskartering från år 2019.

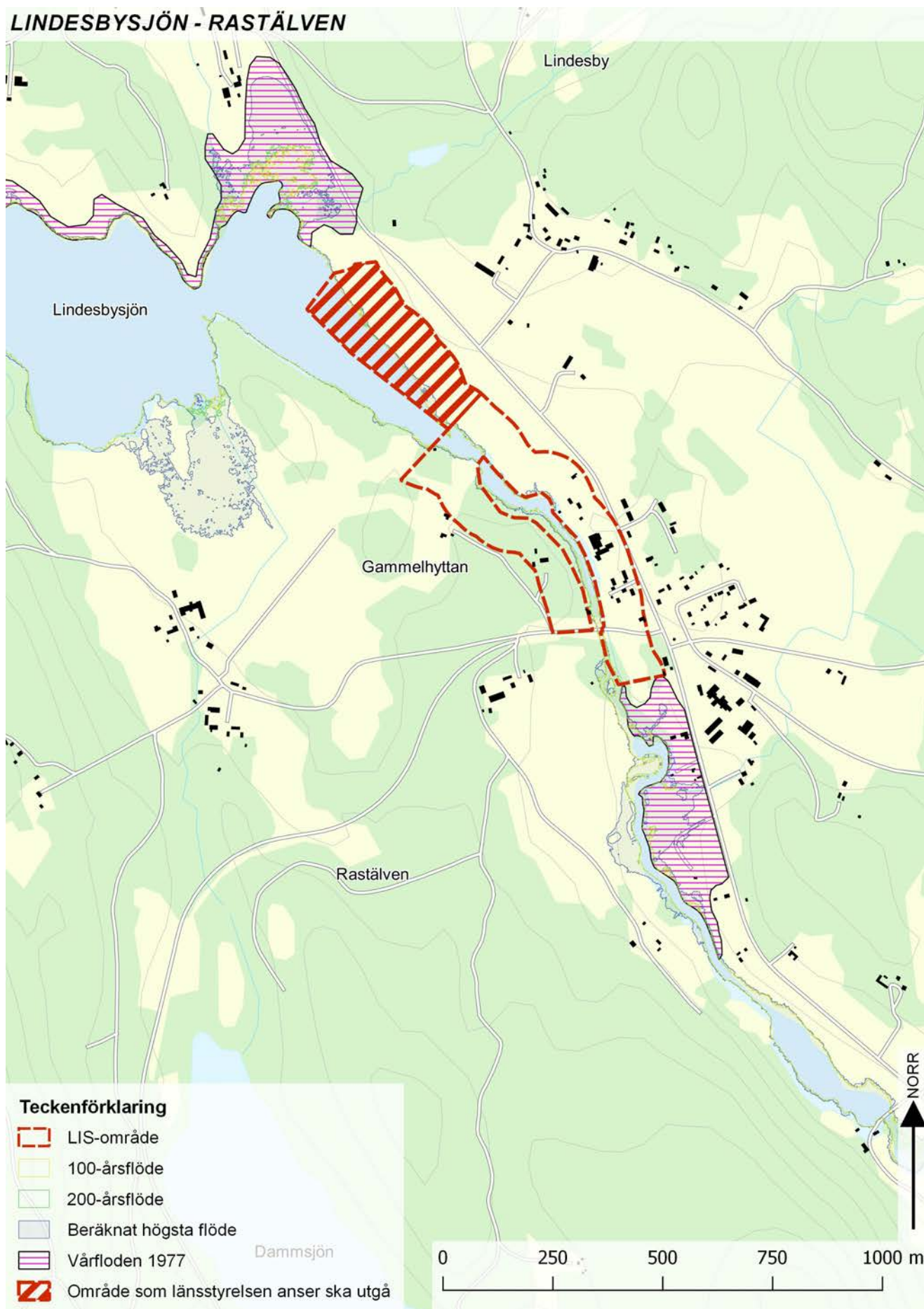
Rekommendationer

En utveckling inom LIS-området bör ske genom planläggning och upphävande av strandskyddet.

Vid planläggning behöver hänsyn tas till de generella rekommendationerna samt:

- jordbruksmarken,
- de geotekniska förutsättningarna,
- landskapsbilden,
- riksintresset för kulturmiljövården,
- länsstyrelsens naturvårdsprogram,
- områdena med naturvärden,
- nyckelbiotopen,
- biotopskyddsområdet,
- ängs- och betesmarksinventeringen,
- de värdefulla vattenområdena,
- värdeelementen,
- okända fornlämningar,
- mountainbikeleden,
- vatten- och spillvattenlösningar,
- vattenskyddsområdet,
- risk för dammhaveri,
- lågpunkter enligt skyfallsskarteringen,
- potentiellt förorenade områden,
- ras- och skredrisken,
- risk för höga vattenstånd,
- buller från större vägar, och
- markradon.

Rastälven (Göranstorp, Gölagården)

Strand-skydd	Meter strand-linje	Meter LIS-område	Antal LIS-områden
100 m	ca 28 000 m	ca 250 + 400 = 650 m	2

Allmän beskrivning

LIS-områdena ligger i den norra delen av kommunen vid Rastälven, i Järnboås. Områdena nås enklast med bil eller buss, via länsväg 767 som sträcker sig norr om områdena. Från länsväg 767 finns anslutningsvägar till områdena. Offentlig och kommersiell service finns närmast i Järnboås.

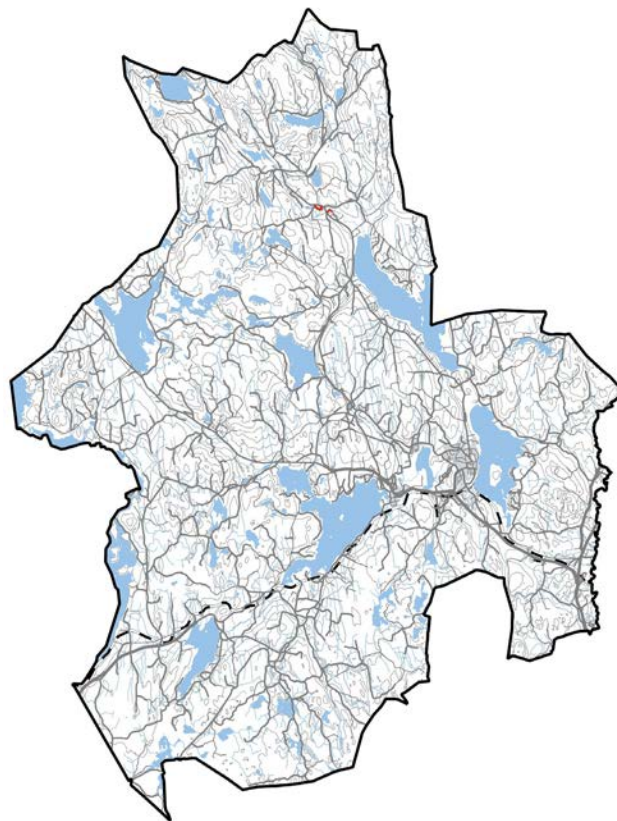
Inom det västra LIS-området finns Göranstorp's gård och ett friliggande bostadshus med tillhörande komplementbyggnader. Marken kring gården utgörs i övrigt i stort sett av jordbruksmark. Även inom det östra LIS-området finns en gård, Gölagården, och tillhörande jordbruksmark. Områdena sluttar ner mot Rastälven.

Jordbruksmark inom LIS-områdena

LIS-områdena är inte detaljplanlagda och omfattas inte heller av några områdesbestämmelser.

Enligt SGU:s översiktliga jordartskartor utgörs jorden inom LIS-områdena till största del av lera-silt och svämsediment med mindre inslag av isälvs-sediment och morän. Vidare betraktas majoriteten av marken inom LIS-områdena inte som s.k. fastmark enligt SGU:s översiktliga fastmarkskarta. Utifrån detta bedöms LIS-områdenas totalstabilitet inte som tillfredsställande, varför de geotekniska förutsättningarna behöver bedömas eller utredas vidare.

Områdenas syfte

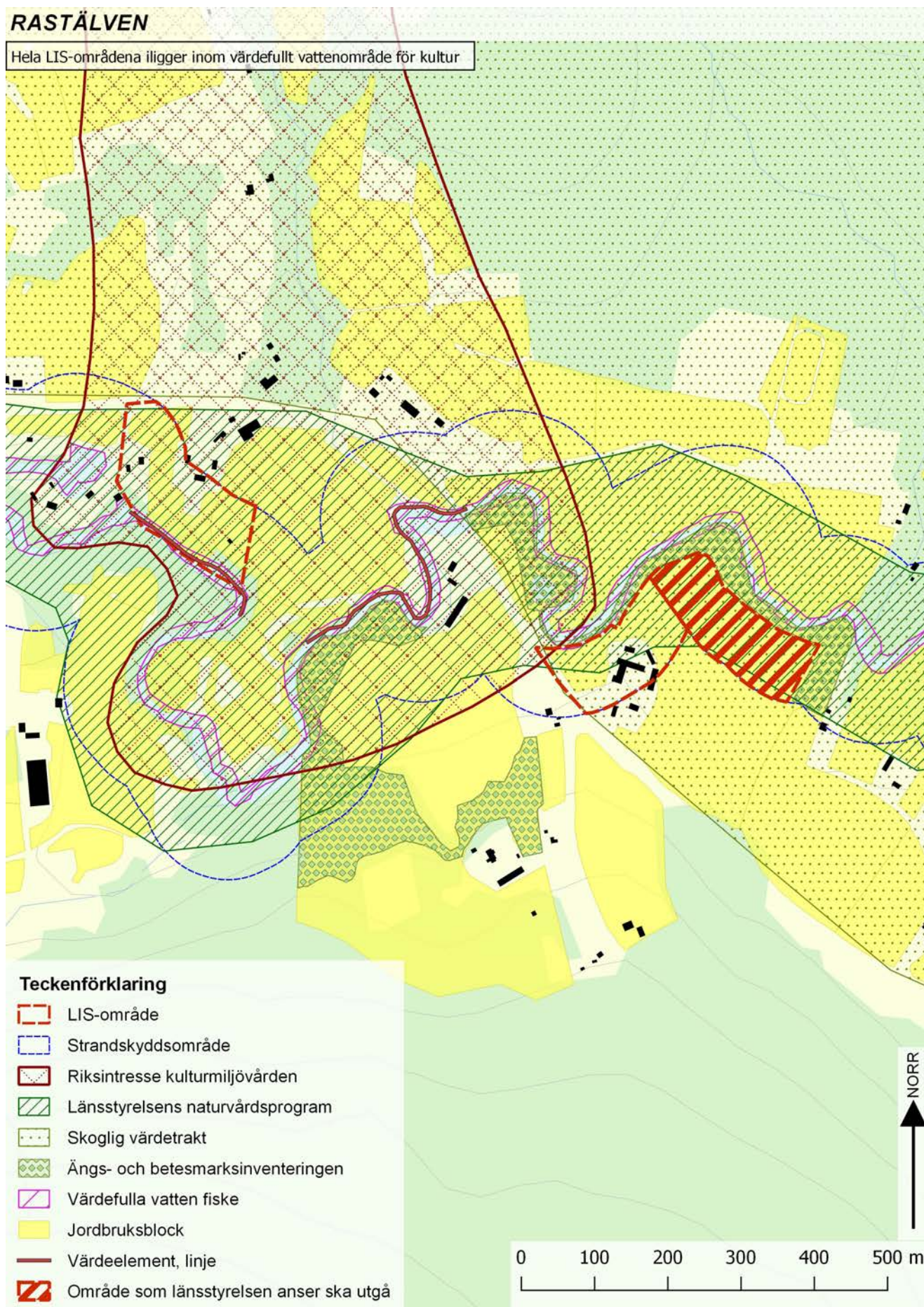
Syftet med LIS-områdena är att möjliggöra nya bostäder. Detta bedöms långsiktigt kunna bidra till att upprätthålla och stärka serviceunderlaget i kommunen, framförallt i Järnboås.

Inom områdena bör nya bostäder främst uppföras med en mer lantlig bebyggelsestruktur, exempelvis i mindre grupper om två till tre bostadshus med tillhörande komplementbyggnader. Nya bostäder bör främst uppföras i form av friliggande enbostadshus där en tomtstorlek på minst 1 500 kvadratmeter bör eftersträvas.

Landskapsbild

Landskapet kring Rastälven, vid Göranstorp och Gölagården, är kuperat och älven meandrar kraftigt. I öst korsar länsväg 767 över från södra till norra sidan om älven. Området är mycket naturskönt. Landskapet är relativt öppet och består av odlat landskap med skogsdungar.

Längs länsvägen ligger flera äldre och större gårdsmiljöer med väl synliga byggnader. Bebyggelsen består dels av äldre gårdar med byggnader klädda med rödfärgad eller ljusare målad träpanel, alterna-

tivt reveterade, och sadeltak beklätt med tegel. Det finns även nyare bostadsbyggnader. Nyare byggnader har krav på anpassning och hänsyn till områdets kulturmiljövärden.

Riksintressen

Hela det västra LIS-området och en liten del av det östra LIS-området omfattas av Järnboås - Finnshyttan – Lindesby som är av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB. Hänsyn behöver tas till riksintresset. En utveckling inom LIS-områdena bedöms dock inte medföra åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

Länsstyrelsen anser att den östra delen av det östra LIS-området ska utgå, då den riskerar att inte tillgodoses riksintresset för kulturmiljövården. Se vidare i utlåtandet och länsstyrelsens granskningsyttrande.

I övrigt finns inga områden av riksintresse enligt 3 eller 4 kap. MB i närheten av LIS-områdena som bedöms kunna påverkas.

Rastälven

Miljökvalitetsnormer

Enligt VISS uppnår Lindesbysjön och Rastälven i dag måttlig ekologisk status och inte god kemisk status. Detta beror bl.a. på att de är påverkade av vandringshinder.

Gemensamma lösningar föreslås att anordnas för dricks- och spillvatten. Vidare föreslås att dagvatten omhändertas och renas på ett betryggande sätt innan det når recipienten. En utveckling inom LIS-områdena bedöms därför inte påverka förutsättningarna för att uppfylla gällande miljökvalitetsnormer.

Naturmiljö

Runt Rastälven gäller generellt strandskydd på 100 meter.

Båda LIS-områdena ingår i ett område utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram, *Rastälven*.

Det östra LIS-området ingår i en skoglig värdeetrakt, *Rastälven-Nittälven-Svartälvens barrskog*, som består av barrblandskog.

Mellan det östra LIS-området och strandlinjen finns ett område utpekade i ängs- och betesmarksinventeringen.

Rastälven utgör värdefullt vattenområde för fiske och natur. Båda LIS-områdena ingår i de utpekade områdena.

Enligt den översiktliga naturvärdesbedömningen finns inga naturvärden inom LIS-områdena som är så höga att de har naturvärdesklassats. Inom det västra LIS-området finns dock ett värdeelement, i form av en strandlinje med rikligt av löv- och översilningsmarker.

En utveckling inom LIS-områdena bedöms inte påverka utpekade naturmiljöer negativt. Hänsyn behöver dock tas till länsstyrelsens naturvårdsprogram, ängs- och betesmarksinventeringen samt värdeelementet.

Länsstyrelsen anser att den östra delen av det östra LIS-området ska utgå, då den står i konflikt med älvens höga naturvärden. Se vidare i utlåtandet och länsstyrelsens granskningsyttrande.

Kulturmiljö

Rastälven är ett värdefullt vattenområde för kultur. Båda LIS-områdena ingår i det utpekade området.

I övrigt finns inga kända fornlämningar, enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök, kulturvärden eller kulturmiljöer inom eller i anslutning till LIS-områdena, utöver generella värden i landskapsbild.

RASTÄLVEN

Hela LIS-områdena ligger inom värdefullt vattenområde för kultur

Rekreation och friluftsliv

De rekreations- och friluftslivsvärden som finns inom LIS-områdena är främst kopplade till det vattenburna friluftslivet.

Allmänhetens tillgång till stränderna är god. En utveckling inom LIS-områdena bedöms inte påverka allmänhetens tillgång till stränderna negativt. Nya bostäder med tillhörande kommunikationer bedöms snarare kunna öka tillgången.

Teknisk försörjning

LIS-områdena är inte anslutna till de kommunala ledningsnäten och ligger heller inte i närheten av kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning samt spillvatten. Inom områdena finns i dagsläget enskilda lösningar. Dagvattnet inom LIS-områdena omhändertas i dagsläget främst lokalt genom markinfiltration. Ny bebyggelse inom LIS-områdena bedöms inte kunna anslutas till de kommunala ledningsnäten. Här ska istället gemensamma lösningar eftersträvas.

Strömförsörjning, fiber och 3G finns inom LIS-områdena.

Miljö, hälsa och säkerhet

Uppströms LIS-områdena ligger Nyhyttans kvarnsamm vid Nyhyttan, Gammelhyttans damm vid Nedre Gammelhyttan, Kopparhyttans kraftverksdamm vid Kopparhyttan, Petersfordsdammen vid hammarområdet vid Pettersfors och Rastälvskvarns damm Göranstorp. Dammarna är i dagsläget inte klassificerade i någon dammsäkerhetsklass. Detta medför att det finns risk för dammhaveri och att konsekvenserna vid ett dammhaveri behöver bedömas eller utredas vidare.

Enligt länsstyrelsens skyfallskartering finns ett fåtal lågpunkter inom LIS-områdena.

Delar av LIS-områdena omfattas av ras- och skredrisk. Vidare utgör delar av LIS-områdena områden med förutsättningar för skred i finkorniga jordarter, aktsamhetsområden. Förväntade klimatförändringar, med bl.a. ökad nederbörd och förändrade flöden, ökar ras- och skredrisken.

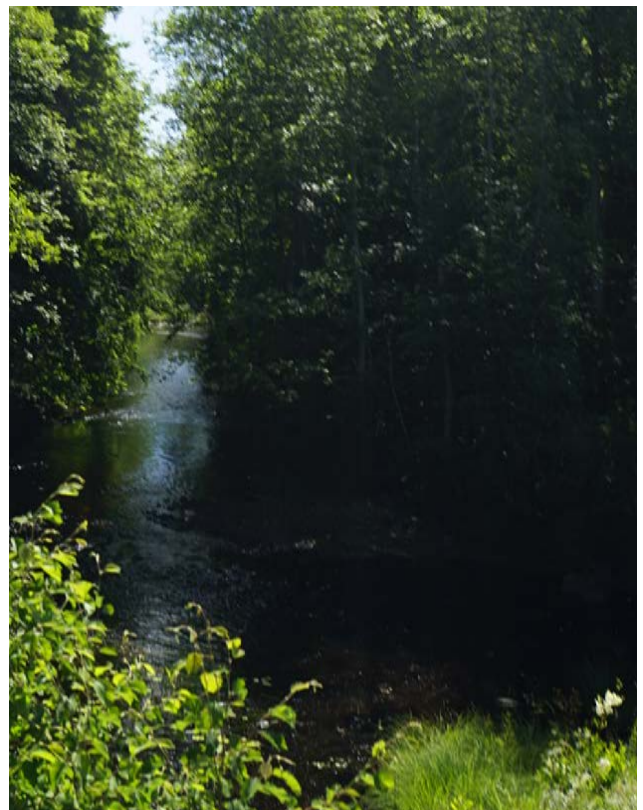
Delar av det västra LIS-området ligger inom riskområde för höga vattenstånd, klimatanpassat 100- och 200-årsflöde samt beräknat högsta flöde, enligt länsstyrelsens översiktliga översvämningsskartering från år 2019.

Rekommendationer

En utveckling inom LIS-områdena bör ske genom planläggning och upphävande av strandskyddet.

Vid planläggning behöver hänsyn tas till de generella rekommendationerna samt:

- jordbruksmarken,
- de geotekniska förutsättningarna,
- landskapsbilden,
- riksintresset för kulturmiljövården,
- länsstyrelsens naturvårdsprogram,
- ängs- och betesmarksinventeringen,
- de värdefulla vattenområdena,
- värdeelementet,
- vatten- och spillvattenlösningar,
- risk för dammhaveri,
- lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- ras- och skredrisken,
- risk för höga vattenstånd,
- buller från större vägar, och
- markradon.

Färvilen (Timansberg, Timanshyttan)

Strand-skydd	Meter strand-linje	Meter LIS-område	Antal LIS-områden
100 m	ca 4 300 m	ca 1 300 + 100 + 750 + 300 + 130 = 2 580 m	5

Allmän beskrivning

LIS-områdena ligger i den norra delen av kommunen vid Färvilen, ca 3,5 kilometer från Järnboås. Områdena nås enklast med bil, via länsväg 771 som sträcker sig genom områdena söder om sjön. Från vägen finns anslutningsvägar till områdena. Offentlig och kommersiell service finns närmast i Järnboås, Striberg och Born.

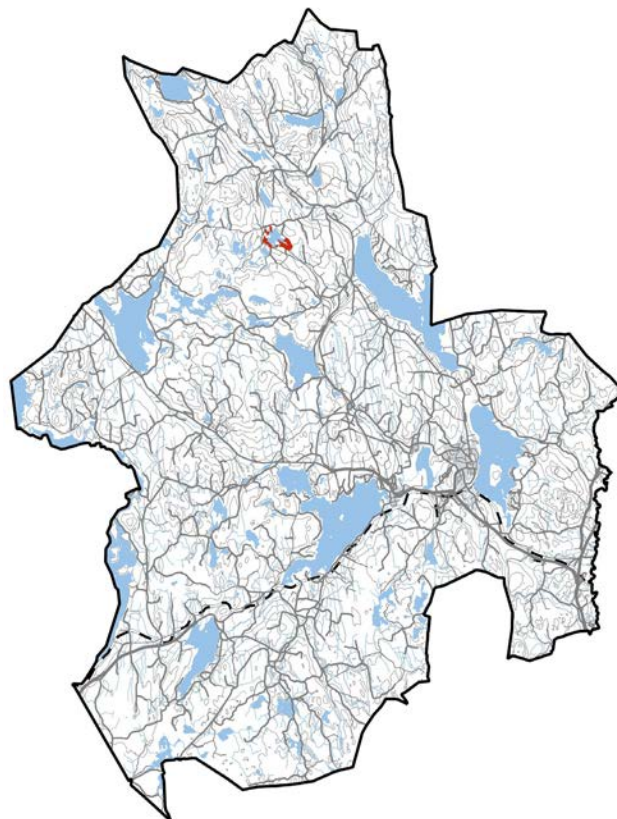
Inom områdena finns ett antal friliggande enbostadshus och gårdar. I övrigt består områdena av skogsmark och öppen mark samt mindre områden med jordbruksmark. Inom det sydvästra LIS-området, vid den tidigare hållplatsen för rälsbussen, finns även ställplatser, vindskydd, grillplats, brygga och en öppen paviljong. Landskapet är lätt kuperat och sluttar ner mot Färvilen.

Den öppna paviljongen

LIS-områdena är inte detaljplanlagda och omfattas inte heller av några områdesbestämmelser.

Enligt SGU:s översiktliga jordartskartor utgörs jorden inom LIS-områdena till största del av morän, med inslag av lera-silt. Vidare betraktas majoriteten av all mark inom LIS-områdena som s.k. fastmark enligt SGU:s översiktliga fastmarkskarta. En del mark inom LIS-områdena betraktas dock inte som

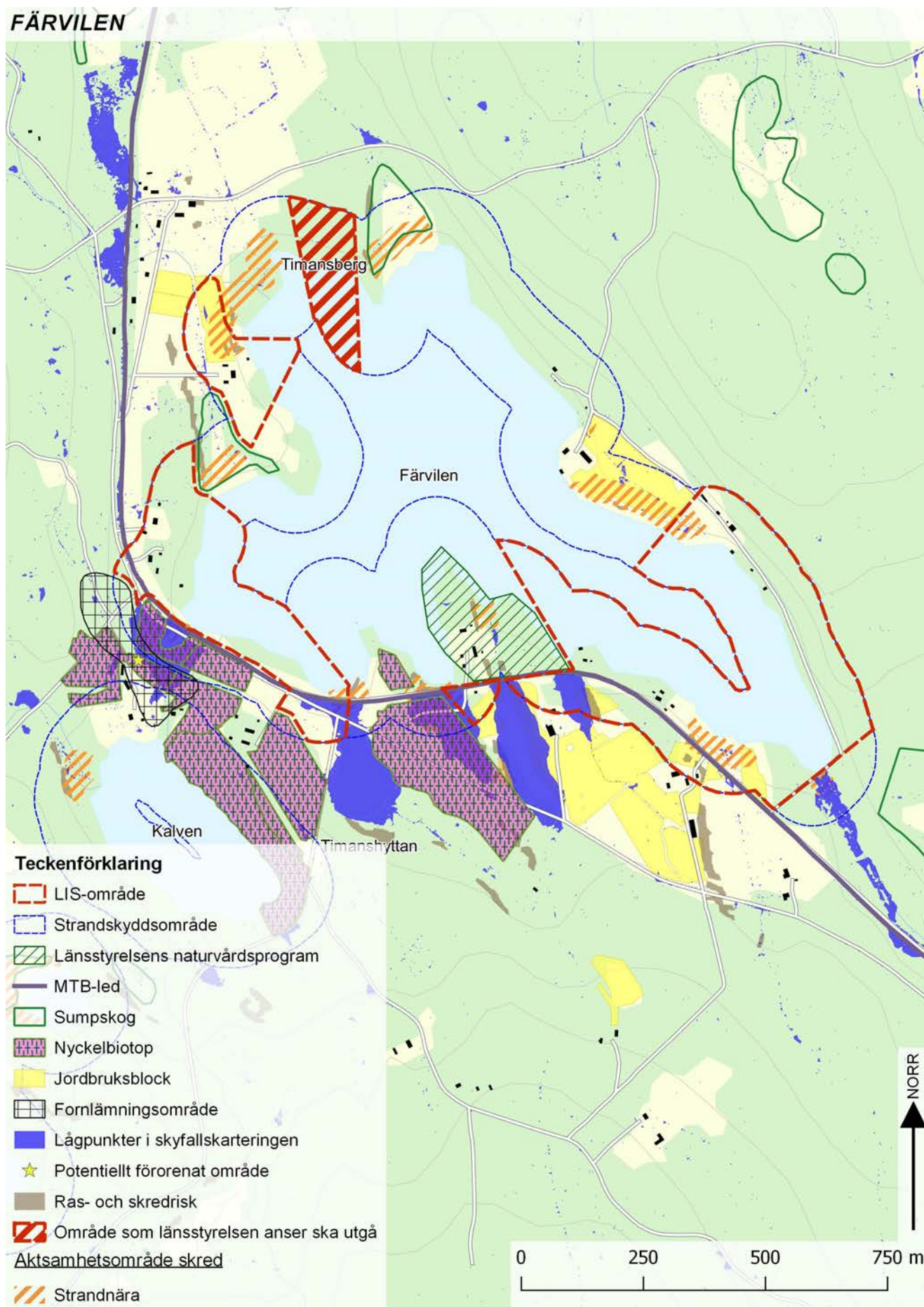

fastmark. Utifrån detta bedöms LIS-områdenas totalstabilitet i stort som tillfredsställande. Totalstabiliteten för en del mark inom områdena bedöms dock inte som tillfredsställande, varför de geotekniska förutsättningarna behöver bedömas eller utredas vidare.

Områdenas syfte

Syftet med LIS-områdena är att möjliggöra nya bostäder. Detta bedöms långsiktigt kunna bidra till att upprätthålla och stärka serviceunderlaget i kommunen, framförallt i Järnboås, Striberg och Born. Inom områdena bör nya bostäder främst uppföras med en mer lantlig bebyggelsestruktur, exempelvis i mindre grupper om två till tre bostadshus med tillhörande komplementbyggnader, längs befintliga vägar med utsikt över sjön. Nya bostäder bör främst uppföras i form av friliggande enbostadshus där en tomtstorlek på minst 1 500 kvadratmeter bör eftersträvas. I sjön möjliggörs för gemensamma bryggor.

Vidare är syftet med det sydvästra LIS-området att möjliggöra utvecklingen av befintlig verksamhet samt nya verksamheter för friluftslivet och turismen, inom den östra delen av området. LIS-området möjliggör bl.a. att området där ställplatser, vindskydd, grillplats, brygga och öppen paviljong finns

kan vidareutvecklas. Detta bedöms långsiktigt kunna ge positiva sysselsättningseffekter samt på sikt även kunna bidra till att upprätthålla och stärka serviceunderlaget i kommunen.

Landskapsbild

Landskapet kring Färvilen är svagt kuperat och mestadels skogsbeklätt. Runt sjön finns en handfull gårdar med öppnare ytor runt om. Mindre vägar som är delvis grusade, löper runt sjön och i söder nära stranden. Bebyggelsen består av framförallt äldre gårdsmiljöer, men även bostadshus från mitten av 1900-talet.

Färvilen

Riksintressen

LIS-områdena omfattas inte av några områden av riksintresse enligt 3 eller 4 kap. MB. Vidare finns inga sådana områden i närheten av LIS-områdena som bedöms kunna påverkas.

Miljökvalitetsnormer

Enligt VISS uppnår Färvilen i dag måttlig ekologisk status och inte god kemisk status. Detta beror bl.a. på att sjön är påverkad av vandringshinder och försurning.

Gemensamma lösningar föreslås att anordnas för dricks- och spillvatten. Vidare föreslås att dagvatten omhändertas och renas på ett betryggande sätt innan det når recipienten. En utveckling inom LIS-områdena bedöms därför inte påverka förutsättningarna för att uppfylla gällande miljökvalitetsnormer.

Naturmiljö

Runt Färvilen gäller generellt strandskydd på 100 meter.

Mellan det sydvästra och det nordvästra LIS-området

finns en sumpskog. I anslutning till både det sydvästra och det sydöstra området finns nyckelbiotoper.

Enligt den översiktliga naturvärdesbedömningen finns inga naturvärden inom LIS-områdena som är så höga att de har naturvärdesklassats.

En utveckling inom LIS-områdena bedöms inte påverka utpekade naturmiljöer negativt. Hänsyn behöver dock tas till sumpskogen och nyckelbiotoperna.

Länsstyrelsen anser att det nordöstra LIS-området ska utgå, då det inte bedöms förenligt med 7 kap. 18 e § MB. Se vidare i utlåtandet och länsstyrelsens granskningsyttrande.

Kulturmiljö

Det finns inga kända fornlämningar, enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök, kulturvärden eller kulturmiljöer inom LIS-områdena. Söder om det sydvästra LIS-området finns dock, enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök, ett fornlämningsområde. Fornlämningsområdet utgörs av ett hyttområde med slagg och slaggvarp.

Enligt länsstyrelsen kan det finnas okända fornlämningar inom det sydvästra LIS-området.

I övrigt finns inga kända kulturvärden eller kulturmiljöer i anslutning till LIS-områdena, utöver generella värden i landskapsbilden.

Vindsyddet, grillplatsen och bryggan

Rekreation och friluftsliv

De rekreations- och friluftslivsvärden som finns inom LIS-områdena är främst kopplade till ställplatserna, vindsyddet, grillplatsen, bryggan och den öppna paviljongen samt de stigar som finns inom

områdena och det vattenburna friluftslivet. Vidare är vägen som trafikförsörjer områdena en mountainbikeled.

Allmänhetens tillgång till stränderna är god. En utveckling inom LIS-områdena bedöms inte påverka allmänhetens tillgång till stränderna negativt. Nya bostäder med tillhörande kommunikationer och eventuell anordning av bryggor samt en utveckling av verksamheter för friluftslivet och turismen bedöms snarare kunna öka tillgången.

Teknisk försörjning

LIS-områdena är inte anslutna till de kommunala ledningsnäten och ligger heller inte i närheten av kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning samt spillvatten. Inom områdena finns i dagsläget enskilda lösningar. Dagvattnet inom LIS-områdena omhändertas i dagsläget främst lokalt genom markinfiltration. Ny bebyggelse inom LIS-områdena bedöms inte kunna anslutas till de kommunala ledningsnäten. Här ska istället gemensamma lösningar eftersträvas.

Strömförsörjning och 3G finns inom LIS-områdena.

Miljö, hälsa och säkerhet

Enligt länsstyrelsens skyfallskartering finns ett fåtal lågpunkter inom LIS-områdena.

Söder om det sydvästra LIS-området finns ett potentiellt förorenat i riskklass tre (måttlig risk för människors hälsa och miljön). Här fanns tidigare ett metallverk (hytta).

Delar av LIS-områdena omfattas av ras- och skredrisk. Vidare utgör delar av LIS-områdena områden med förutsättningar för skred i finkorniga jordarter, aktsamhetsområden. Förväntade klimatförändringar, med bl.a. ökad nederbörd och förändrade flöden, ökar ras- och skredrisken.

Rekommendationer

En utveckling inom LIS-områdena bör ske genom planläggning och upphävande av strandskyddet.

Vid planläggning behöver hänsyn tas till de generella rekommendationerna samt:

- jordbruksmarken,
- de geotekniska förutsättningarna,
- landskapsbilden,
- sumpskogen,
- nyckelbiotoperna,
- fornlämningsområdet,
- okända fornlämningar,
- mountainbikeleden,
- vatten- och spillvattenlösningar,
- lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- det potentiellt förorenade området,
- ras- och skredrisken, och
- markradon.

Fåsjön (Bovik, Gråboda, Garvartorp, Åkerby, Bomanshyttan)

Strand-skydd	Meter strand-linje	Meter LIS-område	Antal LIS-områden
100 m	ca 24 500 m	ca 300 + 1 000 + 1 600 + 450 + 500 = 3 850 m	5

Allmän beskrivning

LIS-områdena ligger i den nordöstra delen av kommunen vid Fåsjön, ca 5-10 kilometer från Järnboås, Striberg, Ås och Nora stad. Områdena nås enklast med bil, via länsvägarna 767 och 772 som sträcker sig väster respektive öster om LIS-områdena. Från länsvägarna finns anslutningsvägar till områdena. Offentlig och kommersiell service finns närmast i Järnboås, Striberg, Ås och Nora stad.

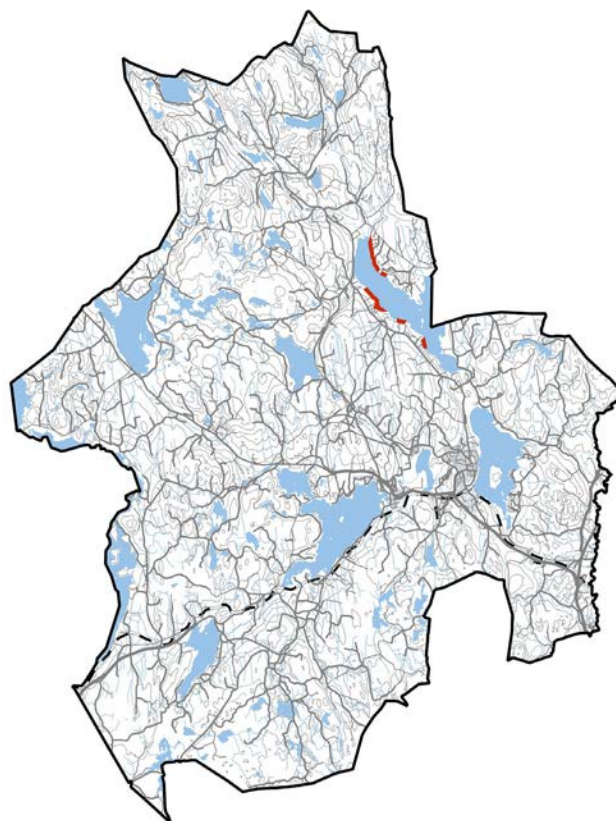
Inom områdena finns friliggande enbostadshus. I övrigt består områdena av skogsmark och mindre områden med jordbruksmark. Landskapet är kuperat och sluttar ner mot Fåsjön.

Delar av LIS-områdena är detaljplanelagda och omfattas av flera detaljplaner.

Enligt SGU:s översiktliga jordartskartor utgörs jorden inom LIS-områdena av morän, svämsediment, postglacial silt och sand. Vidare betraktas delar av marken inom LIS-områdena som s.k. fastmark enligt SGU:s översiktliga fastmarkskarta. Majoriteten av marken inom LIS-områdena betraktas dock inte som fastmark. Utifrån detta bedöms LIS-områdenas totalstabilitet till viss del som tillfredsställande. Totalstabiliteten för majoriteten av marken inom LIS-områdena bedöms dock inte som tillfredsställande, varför de geotekniska förutsättningarna behöver bedömas eller utredas vidare.

Områdenas syfte

Syftet med LIS-områdena är att möjliggöra nya bostäder. Detta bedöms långsiktigt kunna bidra till att upprätthålla och stärka serviceunderlaget i kommunen, framförallt i Järnboås, Striberg, Ås och Nora stad.

Inom områdena bör nya bostäder främst uppföras med en mer lantlig bebyggelsestruktur, exempelvis i mindre grupper om två till tre bostadshus med tillhörande komplementbyggnader. Nya bostäder bör främst uppföras i form av friliggande enbostadshus där en tomtstorlek på minst 1 500 kvadratmeter bör eftersträvas, men i mindre omfattning även som radhus och parhus. I sjön möjliggörs för gemensamma bryggor.

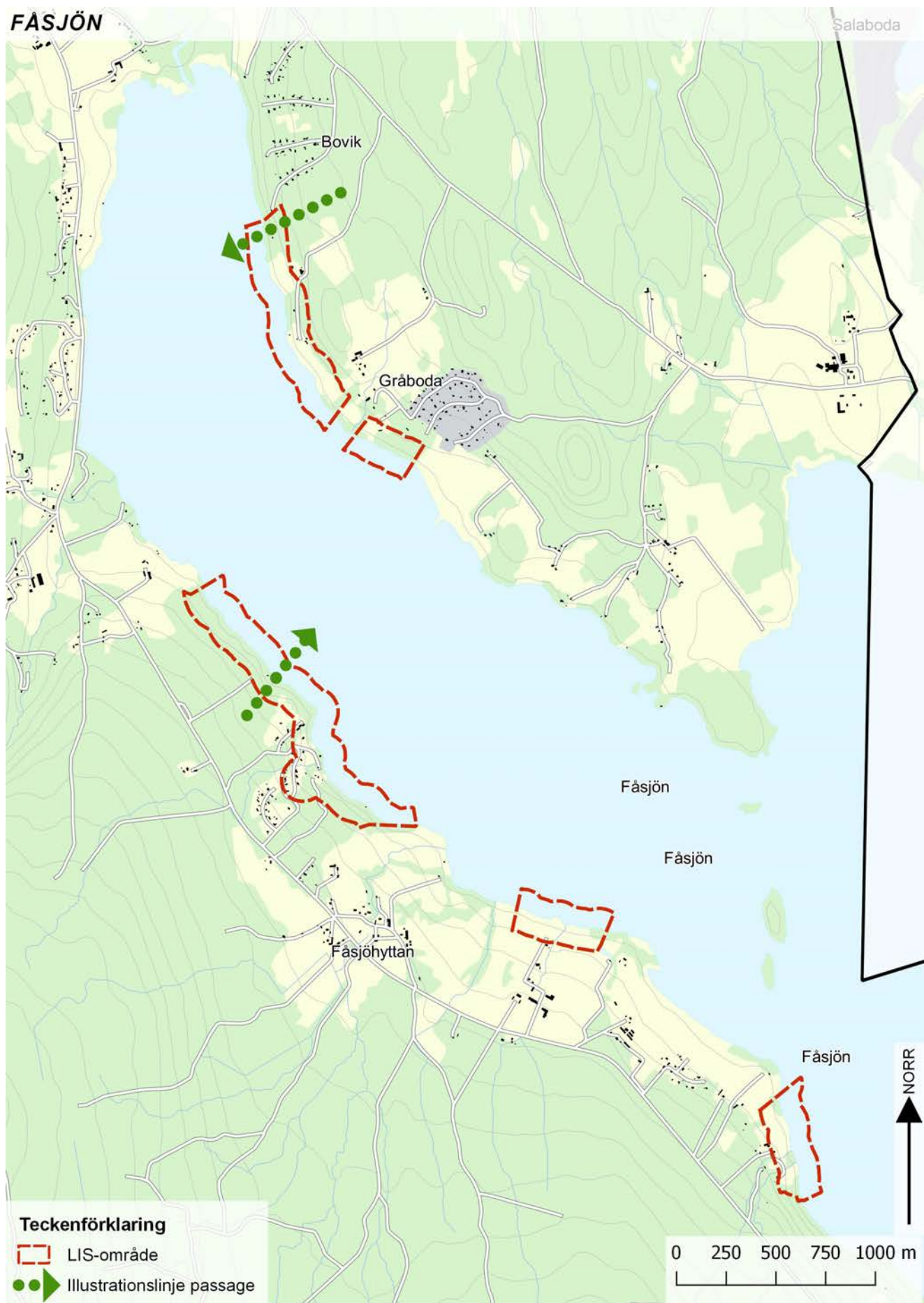

Fåsjöns östra strand

Landskapsbild

Landskapet kring Fåsjön är kuperat och till stora delar brukat och öppet. Runt hela sjön återfinns äldre gårdar och bebyggelse med ett mestadels traditionellt

TÖP LIS-OMRÅDEN FÖR NORA KOMMUN

uttryck, på sina håll blandat med nyare byggnader.

Riksintressen

LIS-områdena omfattas inte av några områden av riksintresse enligt 3 eller 4 kap. MB. Vidare finns inga sådana områden i närheten av LIS-områdena som bedöms kunna påverkas.

Miljökvalitetsnormer

Enligt VISS uppnår Fåsjön i dag god ekologisk status och inte god kemisk status.

Gemensamma lösningar föreslås att anordnas för dricks- och spillvatten. Vidare föreslås att dagvatten omhändertas och renas på ett betryggande sätt innan det når recipienten. En utveckling inom LIS-områdena bedöms därför inte påverka förutsättningarna för att uppfylla gällande miljökvalitetsnormer.

Naturmiljö

Runt Fåsjön gäller generellt strandskydd på 100 meter.

Stora delar av LIS-området vid Åkerby ingår i ett område utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram, *Kulturlandskapet vid Fåsjöns västra strand*. Området omfattar det öppna kulturlandskapet vid Fåsjöhyttan, Åkerby och Smedstorp mellan landsvägen och Fåsjön. Terrängen sluttar ned mot sjön, nivåskillnaden är ca 40 meter. Kulturlandskapet runt Fåsjöns stränder är mycket tilltalande och av stor betydelse för landskapsbilden. Speciellt är denna del av stort attraktionsvärde genom den stora höjdskillnaden och sina odlade öppna marker och beteshagar. Det rymmer också botaniska värden.

Det öppna landskapet vid Fåsjön

I söder angränsar LIS-området vid Bomanshyttan till ett område med gällande naturvårdsavtal samt en nyckelbiotop och ett biotopskyddsområde.

I anslutning till LIS-området vid Åkerby finns ett område utpekade i ängs- och betesmarksinventeringen.

Fåsjön utgör ett värdefullt vattenområde för natur. Delar av LIS-områdena ingår i det utpekade området.

Enligt den översiktliga naturvärdesbedömningen finns inga naturvärden inom LIS-områdena som är så höga att de har naturvärdesklassats. Inom LIS-områdena vid Bovik, Gråboda, Garvartorp och Bomanshyttan finns dock värdeelement i form av vassområden, större sammanhängande grundområden och askar.

En utveckling inom LIS-områdena bedöms inte påverka utpekade naturmiljöer negativt. Hänsyn behöver dock tas till länsstyrelsens naturvårdsprogram, naturvårdsavtalet, nyckelbiotopen, biotopskyddsområdet, ängs- och betesmarksinventeringen, det värdefulla vattenområdet samt värdeelementen.

Kulturmiljö

Inom LIS-området vid Garvartorp finns en möjlig fornlämning som länsstyrelsen bedömer som fornlämning, i form av en torplämning. Inom LIS-området vid Bomanshyttan finns en lämning som länsstyrelsen bedömer som möjlig fornlämning, i form av rester av Bomanshyttan. Vidare kan det, enligt länsstyrelsen, finnas okända fornlämningar inom samtliga LIS-områden.

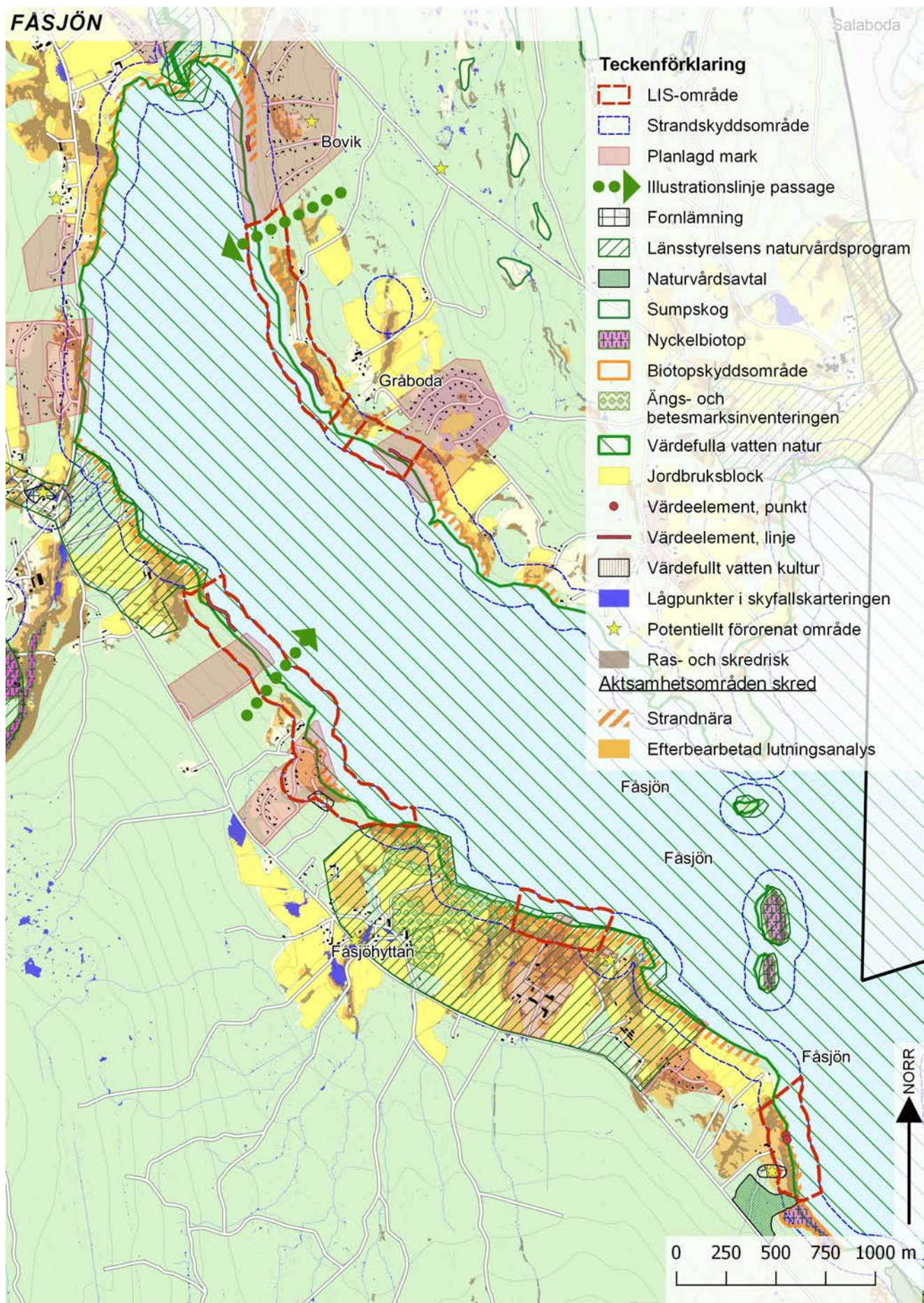
I övrigt finns inga kända fornlämningar, enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök, kulturvärden eller kulturmiljöer inom eller i anslutning till LIS-områdena, utöver generella värden i landskapsbilden.

Rekreation och friluftsliv

De rekreations- och friluftslivsvärden som finns inom LIS-områdena är främst kopplade till de stigar som finns inom områdena samt det vattenburna friluftslivet.

Inom LIS-områdena vid Bovik och Garvartorp bör passager anordnas mellan den nya bebyggelsen och ner till strandlinjen.

TÖP LIS-OMRÅDEN FÖR NORA KOMMUN

Allmänhetens tillgång till stränderna är begränsad inom de mest kuperade områdena. I övrigt är tillgången till stränderna god. En utveckling inom LIS-områdena bedöms inte påverka allmänhetens tillgång till stränderna negativt. Nya bostäder med tillhörande kommunikationer och eventuell anordning av bryggor bedöms snarare kunna öka tillgången.

Teknisk försörjning

LIS-områdena är inte anslutna till de kommunala ledningsnäten och ligger heller inte i närheten av kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning samt spillvatten. Inom områdena finns i dagsläget enskilda lösningar. Dagvattnet inom LIS-områdena omhändertas i dagsläget främst lokalt genom markinfiltration. Ny bebyggelse inom LIS-områdena bedöms inte kunna anslutas till de kommunala ledningsnäten. Här ska istället gemensamma lösningar eftersträvas.

Strömförsörjning och 3G finns inom LIS-områdena.

Miljö, hälsa och säkerhet

Uppströms LIS-områdena ligger ett flertal dammar som i dagsläget inte är klassificerade i någon dammsäkerhetsklass. På grund av sjöns storlek bedöms dock, enligt länsstyrelsen, konsekvenserna vid ett dammhaveri som små.

Enligt länsstyrelsens skyfallskartering finns ett fåtal lågpunkter inom LIS-områdena.

Norr om LIS-området vid Bovik samt i anslutning till LIS-områdena vid Åkerby och Bomanshyttan finns potentiellt förorenade områden. De potentiellt förorenade områdena vid Bovik och Åkerby är inte riskklassade och utgörs av avloppsreningsverk. Det potentiellt förorenade området vid Bomanshyttan är i riskklass fyra (liten risk för människors hälsa och miljön). Här fanns tidigare en tidigare järn- och stålmanufaktur.

Delar av LIS-områdena omfattas av ras- och skredrisk. Vidare utgör delar av LIS-områdena områden med förutsättningar för skred i finkorniga jordarter, aktsamhetsområden. Förväntade klimatförändringar, med bl.a. ökad nederbörd och förändrade flöden, ökar ras- och skredrisken.

Delar av LIS-områdena ligger inom riskområde för höga vattenstånd, klimatanpassat 100- och 200-årsflöde samt beräknat högsta flöde, enligt länsstyrelsens översiktliga översvämningsskartering från år 2019.

Rekommendationer

En utveckling inom LIS-områdena bör ske genom planläggning och upphävande av strandskyddet.

Vid planläggning behöver hänsyn tas till de generella rekommendationerna samt:

- jordbruksmarken,
- de geotekniska förutsättningarna,
- landskapsbilden,
- länsstyrelsens naturvårdsprogram,
- naturvårdsavtalet,
- nyckelbiotopen,
- biotopskyddsområdet,
- ängs- och betesmarksinventeringen,
- de värdefulla vattenområdena,
- värdeelementen,
- fornlämningarna,
- okända fornlämningar,
- vatten- och spillvattenlösningar,
- lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- potentiellt förorenade områden,
- ras- och skredrisken,
- risk för höga vattenstånd,
- buller från större vägar, och
- markradon.

Befintlig bebyggelse vid sjön

TÖP LIS-OMRÅDEN FÖR NORA KOMMUN

